

Haver til Maver

Frivillig i skolehaven

© Haver til Maver 2019
Krogerupvej 3C
3050 Humlebæk

1. udgave. Juli 2019
Tekst: Haver til Maver
Foto: Haver til Maver fotoarkiv
Layout: Haver til Maver

Haver til Maver

Frivillig i skolehaven

Er du vild med natur, mad, eller har haverelateret interesse og viden, som du har lyst til at dele ud af, samtidig med at du selv inspireres og dygtiggøres i selskab med nysgerrige børn og vilde og vidende Haver til Maver folk – så er der rig mulighed for at være tilknyttet som frivillig i en af de mange skolehaver i Danmark.

Tag endelig en snak med skolehavelederen for skolehaven i dit lokalområde - der er som regel opgaver nok at tage fat i.

Haver til Maver skolehaver er skolehaver, som har fokus på formidling inden for have, natur og madlavning. Der lægges stor vægt på tilberedningen af de grøntsager, som børnene dyrker i deres skolehave. Derfor kaldes skolehaven også for "Den kulinariske skolehave".

Der findes overordnet to forskellige slags Haver til Maver skolehaver

En skolenær skolehave

Skolehaven ligger på eller i tilknytning til en skole (fx i forbindelse med et større udeskoleområde). Her varetages undervisningen primært af skolens lærere.

En central skolehave

Skolehaven ligger fx ved en gård, en landbrugsskole eller i en park. Her tager skoleklasserne på tur til deres skolehave og opholder sig i skolehaven en hel skoledag. Formidlingen varetages ofte af en haveformidler i tæt samarbejde med klassens lærere. Haveformidleren er en fagperson og kan fx have en baggrund som landmand, gartner, kok, biolog, pædagog, lærer.

Fælles for begge typer skolehaver er, at de drives af mennesker, som brænder for at flere børn får fingrene i jorden og en bedre forståelse af naturens utrolighed. De brænder for at være udendørs, dyrke grøntsager, lave mad og vil gerne dele glæde og viden med de næste generationer. Det er oftest 3.-6. klasse der deltager i et Haver til Maver undervisningsforløb. Hvis skoleklassen følger Haver til Mavers grundforløb, er de i skolehaven 8 gange i løbet af en sæson - 4 gange før sommerferien og 4 gange efter sommerferien. Skolehavedagene er en del af undervisningen i skolen. Hver klasse dyrker i fællesskab et stykke jord, og laver mad af de grøntsager som de dyrker.

I sommerferien kommer eleverne i haven med deres forældre for at luge i haven. Hvis ikke det er muligt at mobilisere elever og forældre, skal der findes alternative løsninger og her kan frivillighed også være en mulighed.

EN TYPISK DAG I SKOLEHAVEN

- Kl. 8 - 9 Skolehaveleder og evt. frivillige forbereder dagens aktiviteter (finder fx grej og råvarer frem)
- Kl. 09 .00 Elever og lærere starter deres dag i skolehaven.
- Kl. 09.15 Skolehavelederen samler børn, lærere og frivillige i en rundkreds, og fortæller hvad der skal ske i løbet af dagen.
- Kl. 09.30 Alle går i haven, hvor der sås, luges eller høstes i grupper.
- Kl. 10.30 Pause, hvor eleverne spiser madpakke og leger.
- Kl. 11.00 Alle går i udekøkkenet, hvor der laves mad i grupper. Nogen passer bål, nogen henter vilde urter til maden, nogle hakker grønt, nogen vasker op.
- Kl. 12.00 Fællesspisning efterfulgt af opvask og oprydning.
- Kl. 12.35 Eleverne samles til opsamling på dagens læring og aktiviteter.
- Kl. 12.50 Skolehavelederen samler børnene til fælles afslutning i rundkreds.
- Kl. 13.00 Elever og lærere tager hjem.
- Kl. 13-15 Haveformidlere og eventuelle frivillige rydder det sidste op og gør klar til formidlingen den følgende dag. Her kan også være forefaldende praktisk arbejde i haven, udekøkkenet, opholdsrum eller redskabsrum.

At være frivillig i skolehaven

Som frivillig i skolehaven, kan man bidrage på forskellige måder. Man kan blive en del af formidlingen eller man kan fungere som praktisk hjælper i forbindelse med de mange praktiske opgaver, der ligger gennem hele sæsonen.

Frivillig - og en del af formidlingen

Hvis man er interesseret i undervisning og formidling, kan man være en ekstra hjælp i varetagelse af selve formidlingen og de praktiske instruktioner af dagens aktiviteter. Man er den, som er med til at motivere børnene til dagens forskellige aktiviteter - og anerkende dem for deres indsats. Man får mulighed for at dele gode "tips og tricks" ud til børnene, så de bliver endnu bedre til arbejdsopgaverne.

Fundamentalt for Haver til Maver formidlingen er at vi møder børn og havens omverden med stort engagement, viden og nysgerrighed. Vi er altid åbne for, at gøre det hele lidt anderledes i dag end i går – fordi vi ved at vi på den måde har størst chance for at fange dagens energi og børnenes nysgerrighed.

I haven

- Praktisk instruktion til børnene - fx hvordan vi i skolehaven sår, luger eller høster de forskellige afgrøder.
- Praktisk hjælp i forbindelse med uddeling af frø til børnene.
- Være den person, som børnene kan vise og fortælle til, når de har fundet et særligt spændende insekt eller hevet en ekstra flot gulerod op af jorden.
- Praktisk hjælp til at sætte havegrej frem til undervisningen.
- Praktisk hjælp i forbindelse med oprydning og andre praktiske opgaver.

I udekøkkenet

- Praktisk instruktion til børnene - fx hvordan vi i udekøkkenet hakker, river, skærer, tilbereder grøntsager.
- Instruere i bål-tænding.
- Motivere børnene til at læse dagens opskrift igennem.
- Hjælpe børnene med at finde relevant køkkengrej.
- Være den person som børnene kan vise og fortælle til, når de har lavet noget mad de er stolte af.
- Smage på børnenes mad - forhåbentligt sige "mmm" og uddele tips til tilsmagning af deres retter.
- Give et plaster på og trøste, hvis kniven smuttede.
- Praktisk hjælp at sætte køkkengrej, råvarer og krydderier frem til undervisningen.
- Praktisk hjælp i forbindelse med oprydning og andre praktiske opgaver.

I naturen

- Tips til børnene - fx hvor findes de forskellige insekter, hvad mon der lever i komposten, hvad er nyttedyr og skadedyr.
- Instruere i brugen af insektlup, forstørrelsesglas og opslagsbøger.
- Identifikation af vilde spiselige planter.

Frivillig som praktisk hjælper

Haver til Maver haver er drevet af ildsjæle – det gælder både de ansatte og de frivillige. Man kan give et stort bidrag til skolehaven, i forhold til at løfte nogle af de mange praktiske opgaver, der hører med til driften af skolehaven.

Praktisk hjælp kan fx være

- Biavl: I nogle skolehaver holdes der bier, hvor det er en frivillig der passer bierne. Hvis man har lyst, kan man også deltage i formidlingen og dele ud af sin viden om bier for børnene og fx inddrage dem i at slynge honningen.
- Konstruktion / tømrerarbejde: En skolehave vil typisk have brug for at få bygget arbejdsborde, kompostkasse, højbede eller en pizzaovn i forbindelse med opstarten af skolehaven.
- Løbende reovering og nye tiltag: Der er som regel altid noget, der vil være rart "at få fixet".
- Havearbejde: Pasning af haven, højbede, krydderurter mv.

Hvorvidt man deltager en hel dag, eller i dele af formidlingen, aftales med skolehavelederen. Sammen findes der frem til en løsning, der passer både til den frivillige og til den enkelte skolehave.

Rollefordeling

Uanset hvilken skolehave man er i, vil der være en tydelig rollefordeling mellem de voksne. Dagens program realiseres i tæt samarbejde mellem haveformidleren og skolelærerne og/ eller deltagende pædagoger.

